

Úřad vlády České republiky
Nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1 – Malá Strana
tel.: +420 296 153 222
fax: +420 296 153 264

**Zápis ze setkání koordinační skupiny
Systém včasného varování před novými drogami v ČR**

4. května 2010, 10 – 13 hod.

Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti
Úřad vlády České republiky, Vladislavova 4, Praha 1

Jednání se zúčastnili:

PharmDr. M. Šustková Fišerová, CSc., Ústav farmakologie 3.LF UK
Ing. A. Ondroušková, MZ – Inspektorát OPL
Plk. Mgr. I. Pechová, Národní protidrogová centrála, PČR
Plk. Mgr. B. Brejcha, Národní protidrogová centrála, PČR
RNDr. P. Tomíček, Kriministický ústav Praha
RNDr. M. Roman, CSc., Kriministický ústav Praha
MUDr. P. Kubů, Ústav lékařské informatiky, 2. LF UK v Praze
kpt. Bc. M. Sokol, Celní protidrogová jednotka, Generální ředitelství cel
J. Valnoha, M.A., DiS., o.s. Podané ruce
K. Podzimek, DiS., o.s. Prevent
Mgr. V. Jandová, o.s. Prevent
MUDr. V. Mravčík, NMS
Mgr. R. Pešek, NMS

Nepřítomni:

Doc. Ing. M. Balíková, CSc., Ústav soudního lékařství a toxikologie 1.LF UK a VFN
MUDr. T. Páleníček, Ph.D., PCP Praha
MUDr. J. Mladá, Státní ústav pro kontrolu léčiv
RNDr. E. Marešová, MZ – IOPL

Průběh jednání:

Kontrola plnění úkolů z minulého setkání pracovní skupiny EWS

Po uvítání a rámcovém představení programu probíhalo hodnocení plnění úkolů z poslední EWS skupiny (15.12. 2009). Nominace zástupce Národní jednotky Europolu nebyla zajištěna - na Policejním prezidiu, Odboru mezinárodní policejní spolupráce, bylo Mgr. Peškovi řečeno, že v současné době Europol nemá k dispozici pracovníka, který by se tematizovanou agendou zabýval - Mgr. Pechová hovořila o projektu Synergy, do jehož realizace jsou zapojeni i členové Europolu (viz úkoly dále). Členové EWS připomínkovali CZ Final Report o činnosti EWS v r. 2009 pro EMCDDA. Dr. Roman (Kriminalistický ústav, dále jen KÚ) zaslal informaci o analýze tablet s obsahem mCPP, resp. o nálezech mCPP v analyzovaných vzorcích a připomínkoval i tiskovou zprávu o příměsích kokainu, jejíž návrh vytvořilo NMS.

Testování XTC, prezentace výsledků testování v r. 2009 a diskuse

Hosté pracovní skupiny Mgr. V. Jandová a K. Podzimek, DiS z o.s. Prevent prezentovali svůj příspěvek s názvem „Kvalitativní testy extáze (evaluace 2009) a nové trendy na taneční scéně“. Sděleno bylo mj. to, že v r. 2009 cca 9 tablet z 10ti neobsahovalo MDxx. Následovala diskuse, ze které vyplynulo jasné stanovisko zástupců NPC a KÚ, že nepovažují testování XTC za adekvátní nástroj HR. Mezi argumenty patřilo to, že užívání drog by nemělo být tímto způsobem podporované; testování je nástrojem zvyšování „komfortu“ uživatelů drog; stávajícím způsobem testování se nezjistí rizikové látky, které mohou být vedle nebo místo MDxx v tabletách obsaženy; není známo, jestli výsledky testů uživatele od konzumace XTC odrazují; testování mohou využívat také dealeri pro ověření kvality prodávaného „zboží“; doposud nebylo popsáno žádné úmrtí¹ v přímé souvislosti s užitím XTC; uživatelé XTC jsou relativně bezproblémovou cílovou skupinou. Protiargumenty, které sdělovali mj. zástupci NNO a NMS se týkaly toho, že testování XTC patří mezi klíčovou aktivitu, které přivádí uživatele syntetických drog do kontaktu, v rámci kterého jsou pak distribuovány poradenské, legislativní a HR informace a prostřednictvím výpovědí uživatelů jsou dále mapovány aktuální trendy na taneční scéně a poté mohou následovat cílená opatření, např. v souvislosti s varováním před riziky užívání nových syntetických drog nebo jejich příměsí (např. problematika levamisolu v kokainu, užívání

¹ Komentář doc. Ing. M. Balíkové, CSc.: Doporučuji vypustit formulaci, že nebylo zaznamenáno žádné úmrtí v přímé souvislosti s MDMA. MDMA není zcela bezproblémová, zvláště v kombinaci s léčivou, které mohou spustit serotoninový syndrom (viz Příloha 1). Právě s takovým fatálním případem jsme se setkali (tento případ úmrtí ještě není uzavřený). Aplikace drogy nebyla na taneční scéně, ale v domácím prostředí. Jinak diskutované terénní testy jsou orientační, nelze jim říkat kvalitativní.

mefedronu na taneční scéně apod.). Podle MA Valnohy multimediální stany jako alternativa toho, jak přivést uživatele na tanečních akcích do kontaktu, moc nefungují.

Aktuální trendy na taneční scéně

Dr. Kubů uvádí postupné snižování povědomí o rizicích účinku tanečních drog (analogie s rostoucím podceňováním rizika nákazy HIV/AIDS). Mainstreamem se stávají mega taneční párty ve větších městech (např. Praha), jichž se ve značné míře zúčastňují dobře socioekonomicky situovaní lidé („yuppies“), kteří tyto akce vyhledávají mj. jako formu rychlé relaxace; více se zde spotřebovává i kokain. Organizátoři a sponzoři těchto větších tanečních akcí také odmítají využívání služeb testování XTC, protože by to indikovalo domněnku, že se zde „berou drogy“, a tak jako tak by „yuppies“ zřejmě tyto služby ani moc nevyužívali, protože by se obávali ztráty anonymity.

Spice

Nejsou žádné informace o rozšíření užívání Spice na taneční scéně (Dr. Kubů). Dr. Tomíček toto interpretuje tím, že je u nás vysoká dostupnost konopných drog, které mají účinek analogický Spice.

Mefedron

Stále více se rozšiřuje jeho užívání na taneční scéně. IOPL odpověděl na žádost o dovozu soli do koupele obsahující mefedron tak, že tato látka není u nás uvedena na seznamu kontrolovaných látek. Zástupce NPC v této spojitosti dodává, že i přes tuto skutečnost, riskuje dovozce stíhání pro šíření toxikomanie podle § 287 nového TZ. Mefedron není u nás využíván k medicínským ani výzkumným účelům. KÚ eviduje 3 případy záchytu mefedronu. NPC zmiňuje nedávný (před 2 měsíci) tuzemský záchyt mefedronu, který byl po internetu objednan z UK.

Efedron

Jedná se o methkathinon, psychotropní látku přílohy č. 4 zákona č. 167/1998 Sb. Bc. Sokol zmiňuje záchyt 15 kg efedronu² určeného pro tuzemskou spotřebu. Efedron je chemickou strukturou podobný mefedronu. Efedron je na seznamu zakázaných látek a má podobné účinky metamfetaminu.

² Methkathinon (efedron) se ve 30. a 40. letech užíval v Sovětském svazu jako antidepresivum a od 60. let pak jako ilegální rekreační droga. Podobně jako u nás pervitin byl "vařen" z léků.. Methkathinon samotný je účinky i strukturou podobný metamfetaminu (pervitinu) a rovněž se dá vyrobit z (pseudo)efedrinu, účinné látky rostlin z čeledi chvojníkovitých (Ephedra). Protože výroba methkathinonu z efedrinu je ještě jednodušší než výroba metamfetaminu, v polovině 90. let se předpokládalo, že půjde o novou hrozbu, a proto byl (na popud USA) Úmluvou OSN o psychotropních látkách zakázán. Zdroj: <http://entheo.posterous.com/>.

Podle zástupců KÚ bylo za první čtvrtletí 2010 analyzováno 5 tablet XTC, byly analyzovány syntetické kanabinoidy JWH 073 a 076 a došlo k zachycení napodobeniny hašiše, který neobsahoval žádné kanabinoidy - jednalo se rostlinný extrakt, bez psychoaktivního účinku.

Procedura zařazování nových látek na seznamy v přílohách zák. o návykových látkách

V závěru jednání pracovní skupiny byla v souvislosti s mefedronem a salvinorinem A diskutována procedura zařazování nových látek na seznamy zakázaných látek v přílohách zák. 167/1998 Sb. Zástupce IOPL sdělila, že zařazování nových látek se provádí buď na základě Rozhodnutí Komise pro omamné látky a dle Úmluv OSN se tato změna se má promítnout do 180 dnů po jejím vyhlášení, nebo na základě Rozhodnutí EK nebo ER. V ČR není stanovena konkrétní metodika pro zařazování nových rizikových látek na seznamy návykových látek do zákona č. 167/1998 Sb. Má se však zato, že pokud nové látky jsou natolik nebezpečné a v rámci ochrany zdraví a blaha obyvatelstva je bezpodmínečně nutné je zařadit na seznam kontrolovaných látek, pak jak je uvedeno v Úmluvě o psychotropních látkách nebo v Úmluvě o omamných látkách, je možné pro ně zavést ostřejší a přísnější režim. Návrhy na zařazení nových látek však musí být vždy náležitě zdůvodněny, zpracovány odpovídajícím způsobem pro potřeby důvodové zprávy a to tak, aby prošly celým legislativním procesem.

Úkoly

- Opakovat žádost o nominaci zástupce Národní jednotky Europolu do EWS pracovní skupiny (projekt Synergy zaměřený na problematiku syntetických drog, kterého se zástupci Europolu také účastní) – NMS
- Návrh jiné alternativy sběru a analýzy tablet XTC užívaných na taneční scéně - všichni
- Návrh alternativy, namísto testování XTC, jak dostat do kontaktu a udržet v kontaktu uživatele XTC a jiných syntetických drog na tanečních akcích - všichni
- Celní protidrogová jednotka zašle vzorek zachyceného efedronu KÚ k analýze
- Po patřičném zvážení připravit podle všech náležitostí (důvodová zpráva) zpracovaný návrh na zařazení nových rizikových látek na seznamy zakázaných látek v přílohách zák. 167/1998 Sb. (NPC ve spolupráci s IOPL a za součinnosti ostatních členů skupiny)

Příloha 1. Spoluúčast amfetaminů na náhlém a neočekávaném úmrtí (odborný článek, PDF, anglicky, zaslala doc. Ing. M. Balíková, Csc.)

Příští setkání pracovní skupiny plánováno na 4. čtvrtletí r. 2010.

Zapsal: Mgr. R. Pešek, 10. 5. 2010